

Komu je koristilo da je sprožil te govornice?

SAMO HRIBAR MILIČ, generalni direktor Gospodarske zbornice Slovenije

JELKA ZUPANIČ

Slovenci Sama Hribarja Miliča dobro poznajo. Številni so prepričani, da je v zadnjih štirih letih predsedovanja Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) pustil v zbornici močan pečat. Izklesana in enotna stališča v zbornici združenega velikega gospodarstva so bila v času krize ves čas odločno predstavljena, predlogi vladi izdelani, mnjenja prepoznavna in ocene brezkompromisne. Zato so bile pogosto tudi kritizirane, češ da so preveč trde in merjene le z evri, četudi so se na koncu pogosto izkazale za pravilne. Tudi ob tokratni zahtevi sindikatov, da bi spremenili definicijo minimalne plače, ni drugače.

Zakaj v GZS menite, da zdaj ni čas za popravek minimalne plače, ki bi tudi zaposlenim z minimalno plačo prinesel okoli 1,5 evra bruto dodatka na uro nočnega dela? Vsi zaposleni z višjo plačo tak dodatek dobijo?

"Poviševanje minimalne plače za dodatke pomeni, da obstoječa delovna mesta v določenih panogah pri nas ne bodo več dovolj konkurenčna in bodo ugasnila, denimo v zasebnem varovanju."

Varovanje bomo zmeraj potrebovali. Zakaj bi ta delovna mesta ugasnila?

"Ker tega dodatnega stroška ne bodo prenesla."

Kako bi ga lahko? Naj pritisnejo na državo, ki jim po trditvah prizadetih z javnimi naročili tako niža cene, da ne pridejo več skozi?

"Tako je. Najprej naj se določi, da že danes ne more biti zmagovalec na javnem razpisu podjetje, ki ponudi ceno, s katero ne pokrije niti stroškov dela za minimalno plačo, razni občinarji, ki naročajo varovanje, pa se hvalijo, kako varčni so. Najprej moramo torej rešiti ta problem, šele potem se lahko pogovarjamo, kolikšna naj bo minimalna plača."

Lahko v zbornici pomagate v pogovoru z državo?

"Predlagali smo, da bi v javnih naročilih upoštevali kalkulacije, da na razpisu posla ne bi mogel dobiti nekdo, ki s ceno ne zagotavlja iz-

polnjevanja slovenskih socialnih standardov."

Se vam zdi pravično, da zaposleni z minimalno plačo delajo v tako različnih pogojih za isti denar?

"Minimalna plača je najmanjša izplačana plača, ki jo lahko nekdo dobi, mislim pa, da je v glavih že prišlo do redefinicije minimalne plače. Žal - besedico žal poudarjam, ker mi je res žal - imamo na Slovenskem še vedno podjetja, ki delajo tako slabo, da lahko zagotovijo samo tako nizke plače. V določenih panogah izplačujejo samo minimalne plače in kar 90 odstotkov dodane vrednosti namenijo za plače. Znašli smo se torej pred izbiro. Ali si to priznamo ali pa bomo rekli, taka plača je za Slovenijo prenizka, in bomo dvignili zahteve ter spremenili definicijo minimalne plače."

Kaj bi se zgodilo, če bi rekli, taka plača je prenizka?

"Ta delovna mesta bi ugasnila, ker delujemo v globalnem prostoru in so stroški dela drugje nižji. Secop Črnomelj je šel na Slovaško, ker je ugotovil, da mu bo tam pri istem zaslužku nekaj ostalo, pri nas bi imel izgubo. Zdi se mi torej, da se moramo vprašati, ali smo se sposobni prestrukturirati. In tudi, ali imamo ekonomske politike in poslovno okolje, da bomo rekli, ne, 790 evrov bruto je premalo, mi bomo dali vsem najmanj 1000 evrov neto, kot si je nekoč želel bivši finančni minister Franc Križanič. Zadeva je namreč zdaj zelo resna. Na eni strani bi povečali minimalne plače in s tem obsodili nadaljnjih 30 tisoč Slovencev, da bodo izgubili delo, hkrati pa ne bi vedeli, kje bi ta delovna mesta nadomestili."

Page: 15

Reach: 40000

Country: SLOVENIA

Size: 2961 cm2

2 / 7

Kako odgovarjate na sporočilo sindikatov, da takega dviga minimalne plače ne zmore Sintal, katerega lastniki so med bogatejšimi pri nas?

"To je eno samo podjetje v tej panogi."

Največje je in gotovo ni brez vpliva?

"Ne poznam njihove notranje klime niti tega, kakšne so plače pri njih, ne morem soditi. Mislim pa, da začnemo v Sloveniji nekoga, ki ima malo višjo plačo ali več premoženja kot drugi, takoj drugače ocenjevati. Problem cele panoge je,

da na trgu konkurirajo z najnižjo ceno. To ceno jim določajo naročniki, največji naročnik pa je država. Tudi sam si ne bi želel, da bi nam varoval naše zbornično premoženje nekdo z minimalno plačo."

So še kakšni drugi razlogi, da pri minimalni plači zbornica ne pušča?

"Seveda so. Minimalna plača je mati plačne politike, njena sprememba bi prinesla domino efekt. Ko se poveča minimalna plača, se predrami celotna politika nagrajevanja v vseh podjetjih. Ali res ocenjujemo, da imamo v Sloveniji take rezultate, da si lahko privoščimo višje plače? Da nam še nekaj ostaja, da imamo neke grde kapitaliste, ki so lani nekam spravili denar? Sam nimam take ocene. Mislim, da je dobičkonosnost slovenskih podjetij še vedno zelo nizka in da dajemo še vedno prevelik del ustvarjene dodane vrednosti v plače, ker se moramo primerjati s tistimi, s katerimi se lahko primerjamo, in ne s tistimi, s katerimi bi se zgolj želeli primerjati."

Ni se mogoče znebiti občutka, da vidijo pri nas menedžerji problem le v višini plač zaposlenih?

"Ne, to pa ni res. Vi me samo sprašujete največ o minimalnih plačah, zbornica pa se zdaj bistveno več ukvarja z reindustrializacijo, z inovativnostjo, z internacionalizacijo, s tem, kako zagotoviti vire za malo gospodarstvo."

Zbornica daje zadnja leta ton pogovorom o plačah. Ker prejema zgolj v javnih in zasebnih gospodarskih družbah minimalno plačo 48 tisoč ljudi in je zelo pogosta v s.p.-jih in ker imamo okoli 115 tisoč registrirano brezposelnih, si takšna armada ljudi zasluži odgovor, zakaj je zbornica proti spremembi minimalne plače.

"S spreminjanjem minimalne plače bi močno posegli v plačni sistem v Sloveniji. Ocenjujemo, da so poslovni rezultati premalo kakovostni, da bi lahko povečali minimalno plačo. Konec koncev je slovenska minimalna plača relativno visoka, glede na povprečno plačo je med najvišjimi v EU."

Zakaj pa država pričakuje, da bodo delodajalci vodili socialno politiko?

"Saj ne pričakuje."

Ali ni leta 2010 s tako visokim povišanjem minimalne plače preložila del svoje odgovornosti za socialo na vas?

"Podjetja so se tedaj žal znašla tudi tako, da so prenesla del svoje proizvodnje drugam ali pa so jo ugasnila in naročila del proizvoda, ki ga potrebujejo za svoj končni izdelek, v Srbiji ali kje drugje, kjer je cenejši. To se bo še dogajalo. Tudi zdaj, če bomo porušili ta razmerja med plačami. Podjetja se bodo odpeljala tja, kjer bodo lahko kupovala ceneje. To je logika kapitala. Konec koncev bova tudi midva v trgovini med dvema približno enako kakovostnima izdelkoma izbrala cenejšega. In zakaj je lahko en izdelek cenejši? Mogoče zato, ker ga je nekdo pripeljal iz Bosne, kjer ga naredijo ceneje, kot bi ga v Sloveniji. Sistem tako deluje, tako se obnašamo kot potrošniki. Gremo v trgovino, kupujemo najcenejše, pri plačilu dela pa bi radi uveljavili drugačne vatle."

Torej smo tudi sami krivi, da je tako?

"Ne, nismo krivi. Živimo v svetu, ki terja od nas neizprosni boj. Kapitalizem ni prijeten sistem. Neizprosen je. Vsak dan moraš biti hitrejši in učinkovitejši."

Kakšen sistem bi si vi želeli namesto tega?

"Želel bi si kapitalistični sistem z delujočim pravnim sistemom, da bi lahko zaupal v pravne ustanove. Potem ne bi bilo niti koruptivnosti niti netransparentnosti, spoštovati bi kolektivne pogodbe, dogovore in drugo. Iskreno pa povem, da si ne bi želel socializma. V socializmu smo živeli in v ponedeljek, ko je bil 25. maj, nekdanji dan mladosti, sem se čudil, kako ljudje z nostalgijo gledajo na tiste čase. Pozabljajo na vse, ne samo na ideološke težave, ki so jih imeli. Dva moja sorodnika sta šla delat v Nemčijo, ker je bilo v Sloveniji in v Jugoslaviji premalo dela. Imeli smo 1,7 milijona delovnih migrantov, a smo na to preprosto pozabili. Zaščiteni smo bili s carinami, da o drugem ne govorim. Ko zdaj govorimo, kako lepo je bilo takrat, pa pozabljamo, da smo imeli sindikate za to, da so nam priskrbeli hrano za čez zimo, predvsem meso in olje."

>>

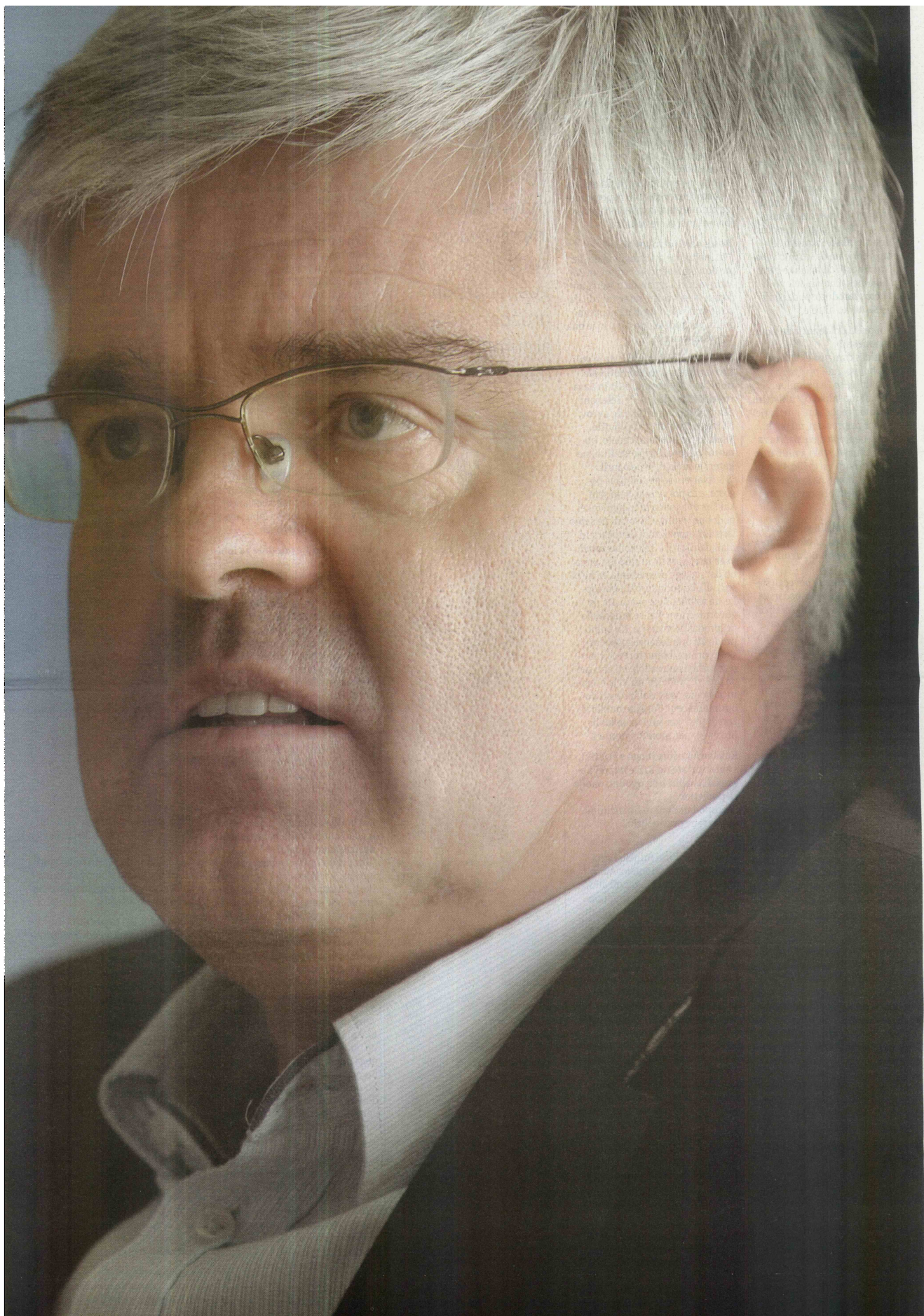
Page: 15

Reach: 40000

Country: SLOVENIA

Size: 2961 cm2

3 / 7

Page: 15

Reach: 40000

Country: SLOVENIA

Size: 2961 cm2

4 / 7

Govorite o tem, da je bila pri sindikatih ozimnica za člane cenejša?

"Govorim o tem, da danes govorimo samo o lepem. Je že res, da so bile dohodkovne in premoženjske razlike manjše, živeti pa ni bilo prijetno. In zdaj delu prebivalstva tudi ni prijetno živeti. Zato ostaja zbornična mantra, kako povečati konkurenčnost Slovenije. Govorim o konkurenčnosti nasploh, da bomo lahko ustvarjali nova delovna mesta, s katerimi bomo ljudem omogočili, da bodo lahko s svojo plačo preživeli. Zato smo lani tudi pripravili program za 118 tisoč delovnih mest, ki ga še zmeraj razvijamo, a v Sloveniji gre prepočasi s papirja v prakso. Sam sem še zmeraj prepričan, da imamo v Sloveniji možnosti, da bi lahko hitro odprli kar nekaj novih delovnih mest. Letos zaradi gospodarskih razmer še toliko hitreje."

Kako bi prišli do denarja za nova delovna mesta?

"Z investicijskimi projekti, z energetske obnove, tudi pri gradnji infrastrukture se že premika. Mislim, da smo lahko optimistični, vendar smo prepočasni. Junckerjev program je pripravljen, mi pa jim pošiljamo neprebavljive načrte za drugi tir, ki naj bi stal 1,3 milijarde evrov. Saj se nam vsi režijo. In tudi med seboj se bomo na koncu potolkli, ker je projekt pripravljen premalo strokovno."

Zakaj v toliko boljših gospodarskih razmerah še kar oklevamo pri odpiranju novih delovnih mest?

"Kje bi lahko najhitreje povečali število delovnih mest, je gospodarska zbornica povedala že lani. Začeli bi s turizmom. A turizmu bomo zagotovili razcvet, če bomo dali malo več denarja za promocijo Slovenije. Da bi turiste pritegnili prav k nam, moramo torej v promocijo vlagati denar. Prepričani smo in imamo načrte, kako bi lahko pripeljali turiste, ki bi pustili letno pri nas eno milijardo evrov več. To je deset tisoč novih delovnih mest."

Kje še so priložnosti?

"Malo gospodarstvo bi lahko več izvažalo. Če lahko na slovenskem trgu konkurirajo vsem svetovnim znamkam, bi lahko bili konkurenčni tudi v Italiji, Avstriji in drugje. Slovenci smo dobri izvozniki, malih podjetij pa ne znamo peljati na tuje trge. Spet potrebujemo

mehanizme, da bi to omogočili. Vendar ni denarja."

Gospodarski minister je temu naklonjen?

"Naklonjen, a je sam priznal, da ni vedel, da gre večina njegovega kar izdatnega proračuna za stroške dela."

Ljubljano turisti poleti preplavijo. Kako ji je uspelo?

"Verjetno je malo več vlagala. Vprašanje pa je, ali smo lahko s tem že zadovoljni in ali imamo na prebivalca v turizmu res toliko zaslužka. Tudi v Ljubljani bi lahko imeli od kongresne dejavnosti in kulturnih dogodkov višje kakovosti še bistveno več. Še so priložnosti."

Kako zbornica izkoristi svoje priložnosti? Veliko hišo imate, nedavno ste rekli, da preveliko.

"Polovico stavbe oddajamo, naše dvorane uporabljajo predvsem zunanji naročniki. Poslovna akademija Finance ima pri nas svoje izobraževalne seminarje, pri nas potekajo skupščine podjetij. Skratka, imamo sodelavko, ki te naše prostore uspešno trži."

Zaslužite tako dovolj ali boste morali del Esmeralde prodati?

"Ne vem, ali jo bomo prodajali, ker so trenutno razmere na trgu take, da ni nobenega kupca zanjo."

Prav nobenega?

"No, kupci so, ampak pridejo s ceno, ki ni sprejemljiva. A dejstvo, da se mora zbornica dezinvestirati, ostaja. Tudi novi predsednik zbornice Marjan Mačkošek je to zelo jasno povedal. Popisali smo, kaj je poslovno potrebno premoženje, kaj ni in kje imamo deleže. Imamo tudi zelo jasen načrt, kaj potrebujemo za svojo dejavnost in česa ne, in tudi upravni odbor je sklenil, da se bomo razbremenili nepotrebne premoženja. Izvajanja načrta se bomo lotili profesionalno."

Boste najeli strokovnjake?

"To morajo delati strokovnjaki, da ne bo tako kot pri Telekomu in Zavarovalnici Triglav, da o Mercatorju niti ne govorim, saj se mi zdi, da so se tam stvari lotili na napačen način in prodajali po ceni, ki je bila nevzdržno nizka."

Dr. Franjo Štiblar pravi, da je gospodarska rast toliko povečala dobičke v Telekomu, NLB in Zavarovalnici Triglav, da je Telekom zdaj vreden 2,4 milijarde evrov, NLB dve, Triglav tri milijarde.

Vsak, ki bo prodajal ceneje, bo moral odgovarjati za razliko, po kateri je prodal, je opozoril.

"S Štiblarjem se ne strinjava pogosto, a to pot se zelo. Sam sem kakšna dva tedna pred njim rekel podobno. Trdim, da so bili ne samo lastniki, ampak tudi delničarji in mali delničarji v Telekomu zaradi vseh teh operacij, ki smo jim priča, ob del svojega premoženja. In ne bi se čudil, če bodo sprožili postopke, da so bili oškodovani. Da ne govorim o tem, kar se je dogajalo pri prodaji Mercatorja. Ko bomo prodajali premoženje gospodarske zbornice, bomo torej na ceno pozorni. Nismo zadolženi, imamo pa preveč premoženja, ki je breme, in ga bomo poskušali prodati po optimalni ceni. Torej ne na silo in zaradi tega, ker smo to obljubili Bruslju in pač moramo prodati."

Kakšne izkušnje imate s politiki, s katerimi ste od krize naprej poskušali graditi bolj ugodno okolje za podjetja?

"Z gospodarskimi in finančnimi ministri ne prav dobrih."

Zakaj ne?

"Z gospodarskimi ministri smo imeli v preteklosti smolo. Ali so bili v vladi premalo vplivni ali so imeli premalo politične podpore. Ko je bil izvoljen minister Dušan Mramor, sem zato rekel, da je lahko Nobelov nagrajenec, ampak v Sloveniji to nič ne pomaga, če nima za seboj stranke. Ko slišim ministra reči, to bomo dali na organe stranke, se takoj primem za denarnico in si rečem, to bo pa nekaj stalo. Stranke s tem izsiljujejo, še tako dober vladni predlog obtiči. Zato ponavljam, da bo gospodarski minister, ki nima močne politične podpore v eni izmed strank, da lahko z njeno podporo izsili določeno smer, vedno prisiljen v sklepanje kompromisov. In v preteklosti je bilo kompromisov preveč. Zaradi tega nimamo ne strategije pametne specializacije niti delujoče strategije internacionalizacije. Skratka, gospodarski ministri v minulih letih so bili pod vplivom političnih strank, politične stranke pa želijo ugažati le volivcem."

Velja to tudi za gospodarskega ministra Zdravka Počivalška? Njegov državni sekretar prihaja iz vaše hiše.

Page: 15

Reach: 40000

Country: SLOVENIA

Size: 2961 cm2

5 / 7

"Trenutno smo z ministrom zelo zadovoljni. In tudi od drugih slišim, da je minister Počivalšek v vladi že nekajkrat udaril po mizi in dosegel, da se kakšna stvar, ki bi dodatno obremenila gospodarstvo, ni zgodila. Trenutno torej slišimo, da kljub temu, da minister nima politične podpore, o kateri sem prej govoril, doseže svoje z avtoriteto prekaljenega gospodarstvenika. Trenutno smo torej zadovoljni." **Socialnega sporazuma GZS ni podpisala. Vam bo to koristilo ali škodovalo?**

"Kaj bi nam pa lahko koristilo? Ali mislite, da bo zaradi tistega papirja, ki je bil napisan zato, da smo ga poslali v Bruselj, prišlo do manjših obremenitev gospodarstva? Bo zaradi njega debirokratizacija hitrejša? Bo zaradi njega prišlo do reforme javnega sektorja? Delodajalske organizacije smo povedale, kaj pričakujemo od socialnega sporazuma, tega v njem ni in organi zbornice so enotno rekli, nehamo briti norce sami iz sebe. Naj imajo ta socialni sporazum, če ga potrebujejo zaradi Bruslja, sprememb ne bo prinesel."

Ker niste podpisniki, denimo ne boste imeli človeka v usmerjevalnem odboru za davčno reformo, mar ne?

"Mi se vključujemo in se bomo vključevali v vse strokovne skupine. Če se ne moremo kje vključiti neposredno, se vključimo posredno preko strokovnjakov. Na koncu se bomo preko poslancev. Saj vemo, da je sistem lobiranja v Sloveniji zelo heterogen."

Koliko energije porabite za lobiranje?

"Mi smo najprej lobistična organizacija, ki zastopa interese gospodarstva. To je naša ključna aktivnost, četudi nas plačujejo tudi za to, da skrbimo za mednarodno promocijo, izobraževanja in svetovanja, v prvi vrsti pa smo lobisti. To piše tudi v zakonu o gospodarskih zbornicah. Zbornico zainteresirani ustanovijo zato, da imajo sogovornika. Mi smo reprezentativna zbornica in argumentirano predstavljamo stališča gospodarstva pri minimalni plači tako, pri obnovljivih virih energije in drugje. Skratka, trudimo se, da imamo na ključnih področjih za naša stališča strokovne argumente."

Kaj bodo vaši lobisti prišepnili vladi o tem, kako naj spremeni davčno zakonodajo?

"Kar jim želimo povedati, ni nič novega. Razbremeniti morajo stroške dela in bolj enakomerno obremeniti vse kategorije prebivalstva. Ravno v teh dneh smo ugotovili, da zaposleni pri s.p.-jih plačujejo za 70 odstotkov manj davkov in prispevkov kot zaposleni v gospodarskih družbah. To je argument za davčne blagajne. Nobenega drugega argumenta zanje ne potrebujemo, pa so seveda še drugi. Kajti jaz vem, da ti ljudje niso slabše plačani, ampak da je pri fizičnih osebah po analizah in anketah statističnega urada registriranega samo 60 odstotkov prometa. Preostalih 40 odstotkov se izgubi. A naj takoj dodam, da davčne blagajne niso edina stvar, dodati je treba tudi korenček, torej razbremeniti stroške dela."

Kako bi razbremenili delo? Imate konkreten predlog, kaj z dohodnino, kaj s prispevki?

"Stvari so povezane in nikakor niso enostavne. Potrebujemo tudi reformo javnega sektorja in še marsikaj drugega. Ker je davčna reforma kompleksna, je ni mogoče krpati malo tu, malo tam. To je mozaik, ki ga je treba sestaviti. Eno pa že vemo - potrebe po davkih in prispevkih ne bodo manjše, če ne bomo bolj učinkovito vodili države. Zato minister ne more reči, saj smo že vse naredili. Nismo še naredili vsega. Pogosto slišimo, da z javnimi naročili v zdravstvu kupujemo predrago, ne govorimo pa o tem, da se na drag način lotevamo vsakega dela pri javnih naročilih, četudi bi lahko stvari poenostavili in izboljšali."

Davčna reforma naj se torej začne z bolj učinkovito državo?

"Seveda. Javni sektor mora biti bolj učinkovit, ugotoviti moramo tudi, ali potrebuje toliko zaposlenih. Skratka, če si želimo manjših davkov in prispevkov, potrebujemo najprej reformo javnega sektorja. Z njo moramo zagotoviti, da bo država manj trošila in da bodo pobrali davke tam, kjer jih danes ne. V zdravstvu denimo, kjer poznamo okoli 20 vrst različnih zavezancev. Ali je prav, da zaposleni v gospodarski družbi plačuje 100 enot prispevka, zaposleni pri s.p. pa 40

enot za isto stvar?"

Kaj bi naredili z zavodom za zaposlovanje? Ljudje pravijo, da tudi tam minejo meseci, da sploh dočakajo kaj več kot predavanja o tem, kako naj si najdejo delo.

"Konkretnih primerov ne poznam. Lahko pa spomnim, da imamo omejeno število delovnih mest, zato ostaja veliko ljudi na zavodu. In čakajo. Ker pa imamo v Sloveniji žal le 750 tisoč delovnih mest in ne 800 tisoč ali več, lahko zavod poskrbi le za to, da bodo delali najboljše. Veste, zavod za zaposlovanje si ne more izmisliti novih delovnih mest, država mora poskrbeti za tako poslovno okolje, da bomo lahko ustvarili še 50 ali 100 tisoč delovnih mest. Zavod torej ne odpira delovnih mest, tovrstna pričakovanja ljudi, ki so postali brezposelni, so napačna."

Kako deluje slaba banka?

"DUTB oziroma slabi banki se pripisuje več, kot ji gre. V Sloveniji imata ključno vlogo Slovenski državni holding (SDH) in vlada. SDH ima premoženje, ki je bistveno večje od premoženja, ki ga upravlja slaba banka, sleherni operacijo DUTB pa pregleda posebni odbor, ki ga imenuje vlada. V tem je treba iskati tudi ključ za odgovor na vprašanje, kako slaba banka deluje. Vseeno pa bi si želel, da bi javnost bolj obveščali, kaj počnejo, in s tem razbijali predsodke. Občutek imam, da včasih tudi kateri od lobijev spusti v eter v Sloveniji kakšno svoje mnenje, ki nato trči v slabo banko ali SDH."

Zakaj bi lobisti to počeli?

"Zato, da si ustvarijo nove priložnosti. Na koncu, je rekla Agatha Christie, zmeraj sledi denarju. In tako tudi pri Telekomu še ne vemo, kdo je finančnemu ministru položil v usta to, da nič ne ve o tem, da bi bili trenutni in bodoči kupci Telekomoma povezani ali celo dogovorjeni. Bojim se, da bomo na koncu Telekomu, tako kot nekoč Mercator, čez dve leti prodali po polovico nižji ceni. Dejstva namreč kažejo, da bo šla cena Telekomoma zaradi tehnoloških in razvojnih razlogov le še navzdol. Komu je koristilo, da je sprožil te govorce? Mogoče celo samemu Deutsche Telekomu, da bo pozneje kupil Telekom le za polovico sedanje cene. Najbolj nevarno pa je, da bomo mi na koncu, kot je

Page: 15

Reach: 40000

Country: SLOVENIA

Size: 2961 cm2

6 / 7

rekel Štiblar, s procesi branili nacionalni interes, po koliko bomo to premoženje prodali. Me res zanima, po koliko ga bomo. Kajti po vsaki ceni ne bi smel prodajati nihče."

V nobenem primeru?

"V prav nobenem primeru. Jaz sem za privatizacijo, vendar ne za razprodajo."

Kako je vlada razporedila podje-

Zaposleni pri s.p.-jih plačujejo za 70 odstotkov manj davkov in prispevkov kot zaposleni v gospodarskih družbah. To je argument za davčne blagajne

tja, ki jih država bo oziroma ne bo prodajala?

"Ta razporeditev na strateška, pomembna in portfeljska podjetja je en velik politični kompromis, ki kaže na to, da ima vlada premalo strateškega interesa za Slovenijo. Tako kot na okrogli mizi v Cankarjevem domu bi se morali vprašati, zakaj je v gospodarstvu potrebna tudi državna lastnina. Menim, da ali zato, ker je to infrastruktura, ki je nujna za stabilnost na trgu, ali zato, ker zaradi posebnih pogojev ni tržnega interesa za uporabne storitve, ali pa zato, ker gre za gospodarsko družbo, kakršna je recimo Krka, ki prinaša take donose, da jih s kupnino ne moremo doseči. Če so ti trije kriteriji izpolnjeni, smo v zbornici za to, da ta podjetja ostanejo v državni lasti. Sicer je državna lastnina cokla, v Sloveniji pa je bila tudi poligon za napajanje različnih političnih strank. Ali Žerdin je v knjigi lepo prikazal, da se na koncu brez vodstev strank ni zgodilo nič. In to me skrbi. O vsem so odločali. Zato ponavljam, da je nevzdržno, da bi z davki in prispevki zaposlenih, tudi z mojimi in vašimi, vzdrževali državno lastnino v tem gospodarstvu na način, ki smo ga izbrali pri bankah in tudi v določenih podjetjih."

Kaj menite o političnem kompromisu pri Zavarovalnici Triglav? Desus po mnenju mnogih legitimno vztraja pri svojem, saj za pokojnine zmanjkuje denarja in problema pokojnin za bodoče upokojence ni mogoče rešiti z višjimi prispevki.

"Odgovor se skriva v pokojninski reformi. Potrebujemo jo prav zaradi tega, da bomo dobili pokojninske sklade, ki bodo aktivni lastniki. In ko že toliko govorimo, kako dobro podjetje je Telekom, bi se lahko vprašali tudi, zakaj ga ne kupijo slovenske pokojninske družbe. Zakaj niso one kupile Mercatorja za 550 milijonov evrov, kolikor je na koncu zanj plačal prvi mož Agrokorja Ivica Todorič. Ali tega zneska naši pokojninski skladi niso zmogli, četudi Slovenci letno vplačamo v pokojninske blagajne okoli štiri milijarde evrov? Zdi se mi, da je s pokojninsko strukturo v Sloveniji res marsikaj narobe. Povsod po svetu, tudi na Hrvaškem, financirajo te prevzeme podjetij pokojninski skladi in povsod v svetu so ti skladi naj-

bolj stabilni viri financiranja pokojnin. Predvsem pa, saj ni treba, da skladom premoženje obvezno prinaša sedem- do osem odstotni letni donos. Donosi so lahko tudi nižji, dva do tri odstotke, kar prinaša v Sloveniji infrastruktura, denimo drugi tir. In tudi ceste so lahko dobra naložba s štiriodstotnim donosom. Prav v take, zanesljive posle vlagajo pokojninski skladi, da dolgoročno ohranjajo realno vrednost svojega premoženja."

V pogovorih o pokojninski reformi o skladih ne slišimo ničesar?

"Prav ničesar, še zmeraj vztrajamo le pri sistemu 'pay as you go'. Kako bomo zbrali denar za jutri, se še ne vprašamo. Zato tudi še ne vemo, ali bomo imeli za solidne pokojnine. Samo upam, da so ljudje dajali kaj na stran za starost, saj bo zgolj z minimalno pokojnino težko preživeti." **Nekateri imajo prihranke, a v bankah se ne spleča več varčevati. Kaj se zdaj spleča?**

"Ravno zaradi tega, ker se ne spleča varčevati v bankah, saj so obrestne mere nizke, smo v zbornici optimistično napovedali, da bo domače povpraševanje zaživelo. Cene stanovanj so zdaj res nizke, z nekaj posojila bi bilo mogoče iti v nakup, saj bi mesečna najemnina omogočala odplačevanje anuitete. To pripovedujem, ker sem prepričan, da lahko mi zdaj tudi s takimi načini vlaganj spodbudimo domačo gospodarsko rast. Zbornični analitiki napovedujejo, da se bo to tudi zgodilo. Slovenci imamo veliko prihrankov. Puščamo jih v bankah, banke pa tega denarja ne vrtijo. In zato mislim, da je zdaj čas, da predramimo investitorje, da bodo vlagali tudi v promocijo in bodo začeli ljudje razmišljati, kako bi lahko svoje prihranke s pridom uporabili. Vsi ne bodo kupovali stanovanj, mogoče bodo vlagali v kvalitetne sklade, v firme, v infrastrukturo in tako dvignili domače povpraševanje. Mislim, da lahko to prinese zagon gospodarstva."

Ste prepričani, da ljudi ni več toliko strah, kaj bo prinesel jutri?

"Domače povpraševanje žal še podcenjujemo. Sam pa mislim, da lahko primakne domače povpraševanje h gospodarski rasti več kot eno odstotno točko. Če doda dve točki izvoz in nekaj še tuje investicije, bomo letos mogoče imeli gospodarsko rast, ki bo presegla 3,5

Page: 15

Reach: 40000

Country: SLOVENIA

Size: 2961 cm2

7 / 7

odstotka."

Toliko? Uradno napovedujete v zbornici precej nižjo rast.

"Ker so pozicije odprte, se to kaj lahko zgodi. Drži pa, da v zbornici za letos napovedujemo skromno, 2,1-odstotno gospodarsko rast, a naše novejša ocene kažejo, da bi se lahko zgodila tudi višja."

Kje je zdaj naše gospodarstvo?

Predvsem pa, kako bi lahko popravili napake preteklosti, da bi spet prevladal optimizem?

"V Sloveniji je sicer upravičeno veliko pesimizma, saj smo imeli dobre obete in priložnosti, vendar smo jih v obdobju do leta 2008 zavozili, po omenjenem letu pa z napačnimi politikami nismo naredili pravih korakov."

Pravite, da so bili politiki pred krizo premalo ambiciozni, po krizi pa so delali prevelike napake?

"Tako je. Na izzive nismo pravilno reagirali niti do leta 2008, ko je bila svetovna konjunktura, niti po tem."

Kako se odziva zdaj?

"Trenutno odgovarjamo na izzive

pozitivno. Saj ne, da smo čisto zadovoljni, ker še ni reform, ki si jih želimo, in s katerimi bi omogočili, da bi ta pozitivni veter res ujeli v jadra. Toda kljub vsemu v tem trenutku v Sloveniji so možnosti za hitrejšo gospodarsko rast in s tem tudi za nova delovna mesta in bolj vzdržan socialni razvoj. Upam, da nam bo uspelo."

Kako se počutite v zbornici?

Precej bolj vitka je, kot je bila pred krizo.

"Manjša je samo po številu zaposlenih, delamo več, z višjimi vrtljaji in pod drugačnimi obremenitvami kot prej. Z zadovoljstvom pa me navdaja, da ima zbornica kljub vsemu precej vpliva in ugleda. Predvsem pa sem zadovoljen, da tisto, kar rečemo, drži. Tudi pri minimalni plači se bo čez leto ali dve izkazalo, da je imela spet prav zbornica. Tako kot smo imeli prav leta 2010, ko smo napovedali, koliko delovnih mest bo zaradi njenega dviga izgubljenih. Priznam, da so postale razmere z dvigom minimalne plače

bolj vzdržne, država pa ni potegnila potez, s katerimi bi nadomestili tistih 30 tisoč delovnih mest, ki so propadla zgolj zaradi previsokega dviga minimalne plače."

Novi predsednik zbornice je dal vedeti, da si želi, da bi ostali generalni sekretar gospodarske zbornice. Boste sprejeli ponudbo?

"Bom." •

Z gospodarskimi ministri smo imeli v preteklosti smolo. Ali so bili v vladi premalo vplivni ali so imeli premalo politične podpore